

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Tertiu[m]: i[n] solite salutatio[n]is exp[re]ssio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Ber. de annūciatiōe dnica

Primū est testimoniū angelice visitatō
nis: qz. s. missus est angelus ad eā: qz. vt dicit
Hiero. Sēper est angelis cognata virginitas.
Secūdo ē solitarie reclusiōis: qz. vt
dicit Chrysostomus. sup illo verbo Ingressus ange
lus ad eā. Inuenit angelus mariā solitariā
zē. Tertiu est modeste discretiōis: qz. ta
cuit et cogitauit quibus esset zē. Et deid pau
cis verbis rēdit. Vbi pmo apparet virgi
nalis verecūdia: qz. cū audisset turbata est
in sermone zē. Secūdo p̄ginalis prudētia:
qz. cogitabat quibus zē. Tertio virginali cō
stantia: cū rēdit: Quō fiet istud zē. Vide
Secūdo est p̄siderāda p̄dicio desponsatiō
nis: qz. s. missus est angelus ad virginē de
sponsatā viro zē. Vir noiat: vt dicit Ber.
nō qz. maritus: sed qz. hō virtuosus. Quō z
Ioseph. i. accresces: dicit p̄pter augmentuz
virtutū: z. ad dicit. Et domo dauid: vt p̄ h
manifeste appareat: qm̄ ad hāc virginem
veniebat angelus nūciaturus impletōez p̄mis
sionis diuine q̄ facta fuerat ip̄i Dauid de
chō ex p̄ stirpe nascituro. Voluit at̄ dñs
nasci ex p̄gine q̄dē: s. desponsata p̄pter mul
tas cās: q̄ sunt in triplici differētia.
Queda sumunt ex p̄te pueri iesu. Pri
ma fm̄ Hiero. p̄pter originis declaratiōez
vt fm̄ moze scripturaz gnatio ch̄i p̄ virg
describeret. Secūda fm̄ Amb. p̄pter suspit
tionis remotionē: ne. s. a legis iniuria ince
pisse videret: cū partus inure lege dānare
tur. Tertia fm̄ eundē: p̄pter impugnatō
nis exclusionē: ne. s. herodes z. iudei ch̄im
iuste q̄si de adulterio natū p̄sequerent.
Quarta fm̄ Orige. p̄pter pueri sustentatiōez
Vbi z. ioseph dñi nutritor appellat. Qui
ta fm̄ Orige. Hiero. z. Amb. p̄pter myste
riū occultatiōez: vt. s. diabolo celaret.
Ite q̄ncz rōnes sumunt ex p̄te matris.
Prima fm̄ Amb. p̄pter infamie euitatiōez
ne grauida apparet infamaret. et iō pot
p̄misit dñs q̄ de ortu suo q̄ de m̄ris pu
dore dubitaret. Secūda fm̄ Beda z. Hier.
p̄pter pene euitatiōez: ne. s. tanq̄ adultera
lapidaret. Tertia fm̄ Hiero. z. Aug. p̄pter
solaciū sustentatiōez: vt. s. viri misterio fun
geret fugiēs i egyptū z. inde rediēs. Quar
ta fm̄ Glo. ad fidei roboratiōez. Innupta
em̄ pregnās mētiri videret: nec ei si se vir
ginē p̄ceret/crederet. Quinta p̄pter singlo
rū itatū participatiōez: vt. s. m̄ dñi b̄re

allqd̄ cuiuslibz status. s. virginitatē: m̄
monij: z. viciatit. Ite q̄ncz rōnes sumū
tur ex p̄te alioz. Prima p̄pter excusatiōis
remotōez: ne impudēs p̄beret velamē exc
cusatiōis: cū etiā ip̄a m̄ dñi infamata videret.
Secūda p̄pter m̄imonij approbandez
p̄tra futuros hereticos m̄imonij dānā
re volētes. Tertia p̄pter opprobrij ablatiō
nē: vt. s. ab oī gradu semiaz tolleret oppro
briū qd̄ in eua incurrerat. Quarta p̄pter
exēpli p̄mediatiōez: vt vicz videret tacita
desponsatiōe ne an̄ p̄uentiōez libez ee trā
ire ad meliora vota. Quinta est p̄pter mys
terij declaratiōez: q̄. s. ip̄i ch̄i desponsata
ecclesia q̄ virgo est imaculata sine ruga. Ite
aut̄ fm̄ Chrysostomus. dicit virgo m̄ dei fabio
lignario fuit desponsata. qz. ch̄is ecclesie p̄p̄
sus oim̄ salutē p̄ lignū crucis opari dēbat.
Et fm̄ Aug. Ch̄ius natus ex m̄re q̄ fabio
desponsata erat oim̄ carnalis nobilitatē
moze extinxit. Tertio ē p̄siderāda p̄
ticiō solatiōis. qz. in euāgelio subdit: Et no
mē p̄ginis Maria. Expositiōez huius
vide s. in ser. de salutatōe angelica in fine
p̄me p̄mendatiōis.

Tertiu mysteriū huius
p̄me nouitatē est in solite salutatōis exp̄
sio q̄ h̄i in euāgelio ibi: Et ingressus an
gelus ad eā dixit: Ave gr̄a plena dñs tecū
cū b̄ndicta tu in m̄lterio. Sup illo verbo
Ingressus angelus ad eā: dicit Chrysostomus.
Inuenit angelus mariā nō foris vagantē: sed
solitariā z. p̄replatiōi vacātē. Hec ille.
Ber. Erat em̄ in eius p̄posito fugere bo
minū frequētiā: vitare colloq̄ne vt orā
tis turbaret silentiū: vel p̄tinētis callitas
fbarer. Hec ille. Quocōtra. qz. Dina vu
gari voluit: corrupta est. Gene. xxxiij. De
tali muliere dicit Prover. viij. Mulier vag
detis impatiēs zē. vide ibi. Nō sic vtiq̄
sic vagabat maria quē admōdū dicitur in
domo clausa mābar. Sciebat vtiq̄ q̄ sol
litudō est amica vere innocēte obfuitatiō
P̄p̄t qd̄ Iohānes baptista fugit in erem
mū. Ite ē amica duote p̄replatiōi. Ber.
tū. Sedebit solitariū z. tacēbit: qz. leuabit
se sup se. Ite est amica sp̄uali visitatiōi. p̄.
Ecce elōgauit fugiēs z. mansi in solitariū.
expectaba eū qui saluū me fecit a p̄p̄t
numitate spūs z. tēp̄tate. Erat itaq̄ vti

go scriptissima solitaria et clausa cum ingressus
 est angelus ad eam: nec dubium tunc erat in de-
 uotissima atque feruentissima oratione: et excel-
 lentissima diuine bonitatis contemplatione: et per
 puerum (ut credendum est) meditatio circa salutem
 humani generis et eam ardentissime desiderando.
 Ingressus itaque angelus ad eam dixit: Ave gratia
 plena dominus tecum: benedictus tu in mulieribus. **N**oua
 prius atque proposita insolita salutatio. **S**in-
 gularis virginis sacre commendatio. **D**ic itaque
 nobis o puella formosissima: o mater salutis vene-
 randa: o uirgo sacratissima: quod ab angelo au-
 disti quod tibi angelus retulit: **E**rite nulla
 unquam fuit creatura que tale salutatio: et tale
 quod annuntiationis audierit: quales tunc ab archa-
 ngelo gabriele audisti. **V**enit quippe angelus
 ad saraz uxorem abrahe **Gen. xvij.** venit ad
 agar. **Gen. xvj.** venit ad uxorem manue. **Ju-**
 dica. **xij.** sed nunquam angelus sic aliquam salu-
 tauit sicut gabriel mariam. **O**mnino: quod gra-
 tissima: quod salutatio: atque dignissima salu-
 tio. **I**n qua precipue tangunt tria singularia prae-
 legia quibus palam ostendit virginis sanctissime laus
 et excellentia sine ulla. **P**rimum est prae-
 legium gratiosissime perfectionis: cui dicitur Ave gratia
 plena. **I**bi ei tangitur ois uicium exclusio per
 uerbum Ave. i. sine uere: et ois gratia et fructus ple-
 nitudo: cui subditur gratia plena. **S**ecundum est
 praelegium gloriosissime honorificationis: cum
 dicitur dominus tecum. **T**ertium est praelegium singula-
 rissime perfectionis: cui dicitur benedicta tu in mu-
 lieribus. **D**e his uide se. in sermone de salutatioe
 angelica. **H**ec itaque noua et insolita saluta-
 tio per figuram est illa noua epistola quam ipse tra-
 ixit regina hester ab asuero rege per quam ue-
 teres se aman reuocare fuerit. **H**ester. **vij.**
Aman quippe interpretatur iniquus: uel coangu-
 stas. **A**suero interpretatur britudo uel atrium
 e. **H**ester interpretatur abscondita siue eleua-
 ta in populis aut preparata in re. **A**man igitur ad-
 uersarius filiorum israel. i. iniquus diabolus aduer-
 sarius: qui percurauerat genus humanum chi-
 rographum uetus ritus mortis inuicem. **S**z
 maria hester. i. uirgo maria a deo in re prepara-
 ta que ueri asuero regis. i. omnipotentis dei oculi
 placuit impetravit nouam epistolam ueteris: chi-
 rographi reuocato: i. Ave (inquit angelus)
 gratia plena. **Q**uerere posset aliquis: quare
 in hac salutatioe tacuit angelus nomen ma-
 rie. **A**d quod dicimus id ueniente factum
 esse tripliciter. **P**rimo propter angelice

missionis qualitate: quod si missus est angelus
 ad eam non sicut ad mariam: sed sicut ad gra-
 tia plenam. **E**ccelesia autem in hac salutatioe
 addit nomen marie: quod mariam per suo singu-
 lari sidere tener. **M**aria enim idem sonat quod
 illuminata. **S**ecundo propter uirginalis prae-
 sublimitate. **C**um enim personas excellentes
 salutamus: nomen personarum tacemus: et eam ex-
 cellentiam aut dignitatem nominamus: ut **A**ue
 rex: salua pater. **E**xcellentia autem uirginis
 erat gratie plenitudo: **I**deo sibi dixit ange-
 lus Ave gratia plena. **T**ertio propter sin-
 gularis promotionis nouitate. **C**um enim ad
 aliquam dignitatem promouetur aliquis: nomen
 eius personale et uisum relinquit: et uocat
 nomen dignitatis sue: ut **H**ic est prior: hic
 est abbas. ueniebat autem angelus ad uirgi-
 nem nuntiaturus sibi nouam eius promotionem
 ad inextimabile diuine maternitatis digni-
 tatem ad quam faciebat eam idoneam gratie
 plenitudo.

Secunda principalis aduersitas est no-
 uitas summe admirabilis annuntia-
 tionis que tangit eum dicitur: **Q**ue cum
 audisset turbata est in sermone eius: et
 uisum: et regnum eius non erit finis. **E**t circa hanc
 nouitatem sunt tria specialia mysteria preplacenda.

Primum est mysterium meditatiue turbationis.
Secundum est mysterium commendatiue solatio-
 nis.
Tertium est mysterium nuntiatiue promissionis.

Primum igitur est mysterium
 meditatiue turbationis: cui dicitur: **Q**ue cum au-
 distet turbata est in sermone eius: et cogi-
 tabat quid esset ista salutatio. **I**n quibus
 uerbis tria precipue tangunt: uicium uirginalis
 modestia: uirginalis uerecundia: uirginalis
 prudentia. **P**rimo itaque ibi tangitur
 uirginalis modestia: cui dicitur: **Q**ue cum audisset
 ser. **N**on enim sermone angeli refugit uel in-
 terrupit: sed constanter et cum debita mod-
 estia audiuit. **E**cce. **xxxij.** **A**udi tacens et per
 reuerentia accedet tibi bona gratia. **N**on
 contra multe mulieres facit: sed etiam sapientium
 entium plerumque interrumpentes et inutilibus
 uerbis se occupantes. **L**um. **v.** **D**iscunt
 ociose circuire domos: nec solum ociose: sed
 uerbose et curiose loqui quod non prodest.
Non talis uirgo fuit beata uirgo: sed tacita et
 modesta. **N**on enim inuenit in euangelio nisi
 raro locuta: et tunc breuiter: et uulter.

